

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра міжнародних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

” серпень 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПРАКТИКИ З ДИПЛОМАТИЧНОЇ ТА КОНСУЛЬСЬКОЇ СЛУЖБИ**

Для студентів факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини

Спеціальність: 291 – Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

(назва ОПП/ОНП)

Робоча програма навчально-ознайомчої практики. Одеса: ОНУ, 2022. 11 с.

Розробники: **Покась Михайло Сергійович**, кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин;

Побле Дмитро Костянтинівич, ст. викладач кафедри міжнародних відносин;

Вакарчук Катерина Василівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин;

Кузьмін Денис Валерійович, ст. викладач кафедри міжнародних відносин;

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № 1 від. "19" серпня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Погоджено із гарантом ОПП Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

_____ (Юлія МАЙСТРЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від. "30" серпня 20__ р.

Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № __ від. " __ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин

Протокол № __ від. " __ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ольга БРУСИЛОВСЬКА)

ОПИС НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 4,5 годин – 135	Галузь знань <u>29 Міжнародні відносини</u> Спеціальність <u>291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії</u> Рівень вищої освіти: <i>Перший (бакалаврський)</i>	<i>Обов'язкова / Дисципліна вільного вибору</i>	
		<i>Обов'язкова</i>	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	
		<i>Семестр</i>	
		4-й	
		<i>Тривалість тижнів</i>	
		3 (135 годин)	
		<i>Форма підсумкового контролю:</i>	
<i>Диференційний залік</i>			

ВСТУП

Робоча програма практики з дипломатичної та консульської служби після 2 курсу укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Практика студентів є обов'язковим компонентом освітньої програми для здобуття кваліфікаційного рівня і набуття здобувачів професійних навичок та вмінь. Вона є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців в університеті і проводиться на сучасних підприємствах та організаціях. Практична підготовка здійснюється в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом викладача університету та фахівця від бази практики.

Навчально-ознайомча практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення, отримання студентами достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітньо-кваліфікаційних характеристик бакалавра.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

Основна мета навчально-ознайомчої практики

Основна мета практики з дипломатичної та консульської служби за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії на другому курсі – забезпечити адаптацію студентів до професійної діяльності фахівця в умовах одного з підрозділів Міністерства Закордонних Справ України, (в м. Одесі це Дипломатичне представництво МЗС України), а також підготувати їх до активної виробничої практики за спеціальністю.

У ході практики зважуються наступні задачі:

- формування в студентів уявлення про особливості своєї майбутньої професії;
- сприяння професійному і патріотичному вихованню, розширенню кругозору про дипломатичну і консульську службу України, поглибленню знань в області міжнародних відносин і зовнішньої політики держав Чорноморського регіону;

У результаті проходження практики студенти повинні: вивчити деякі аспекти роботи одного з підрозділів МЗС України, його різних структурних ланок; систему керування і керівництва дипломатичною роботою; нормативні документи діяльності даного підрозділу визначаються керівництвом бази практики.

Володіти уміннями і навичками:

- дипломатичного листування (українською, англійською, новогрецькою, однієї з східних мов), її видами (особистими і вербальними нотами, пам'ятними записками, меморандумами, приватними листами напівофіційного характеру та й ін.);

- складання резюме на задану тему іноземною мовою за матеріалами закордонної преси, іншої інформації.

Процес проходження практики з дипломатичної та консульської служби спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ЗК02 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК07 Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

СК01 Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК07 Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК09 Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач та проблем.

СК12 Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

Очікувані результати практики. В результаті проходження практики з дипломатичної та консульської студенти повинні:

РН07 Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.

РН10 Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.

Зміст практики

Зміст практики на другому курсі містить у собі знайомство з різноманітними видами діяльності зовнішньополітичного відомства. Здобувачі під керівництвом викладачів кафедри міжнародних відносин, а також працівників установи МЗС України беруть участь в установчій конференції по учбовій практиці; беруть участь у зустрічі з керівництвом дипломатичного представництва. Керівник представництва дає інформацію про задачі, основні

напрямки, специфіку роботи МЗС України; знайомить студентів з системою роботи, обов'язками посадових осіб установи МЗС України. Зустріч з завідуючими відділами дипломатичного представництва, відвідування й аналіз окремих протокольних заходів, з метою вивчення методики проведення, участь у підготовці і проведенні одного з заходів дипломатичного представництва; під керівництвом відповідальних працівників дипломатичного представництва студенти вивчають принципи, норми і практику дипломатичного протоколу в Україні, допомагають керівникам відділів дипломатичного представництва в підготовці протокольних заходів, виконують їхні конкретні доручення.

Вимоги до звіту про підсумки проходження практики у Представництві МЗС України в м. Одесі:

Підсумком практики є захист аналітичної довідки з однієї із тем програми практики, зміст якої надається нижче:

Україна в зовнішніх відносинах:

1. Основні напрямки зовнішньої політики України.
2. Державні органи влади, що відповідають за здійснення зовнішньої політики України.
3. Міністерство закордонних справ України (структура, основні напрямки діяльності).
4. Дипломатичні представництва України за кордоном: в іноземних державах та при міжнародних організаціях.
5. Постійні представництва МЗС України на території України.
6. Представництво МЗС України в Одесі (структура, основні напрямки діяльності).

Міжнародно-правові акти про міждержавні відносини:

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. URL: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_1_1961.pdf (дата звернення 01.08.2024).
2. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р. URL: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_2_1963.pdf (дата звернення 01.08.2024).
3. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р. (для України 1986 р.) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text (дата звернення 01.08.2024).

Законодавчі акти України:

1. Закон України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики України» 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення 01.08.2024).

2. «Про державну службу» 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення 01.08.2024).
3. Закон України «Про дипломатичну службу» 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text> (дата звернення 01.08.2024).
4. Закон України «Про запобігання корупції» 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 01.08.2024).
5. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text> (дата звернення 01.08.2024).
6. Указ Президента України «Про положення про закордонні дипломатичні
7. представництва України» 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/99/2021#Text> (дата звернення 01.08.2024).
8. Консульський статут України. Редакція від 21.05.2002 р. URL: [:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94#Text) (дата звернення 01.08.2024).

Дипломатичні зносини та особливості їх здійснення в Україні:

1. Дипломатична служба в Україні.
2. Консульська служба в Україні.

Дипломатичні представництва іноземних держав в Україні:

1. Правова основа роботи дипломатичних представництв іноземних держав в Україні.
2. Посольства та консульства іноземних держав в Україні.
3. Генеральні консульства іноземних держав в Одесі.

Правила документообігу у представництві МЗС України:

1. Ведення поточної документації.
2. Питання збереження документів та ведення архіву.
3. Номенклатура нетаємних справ представництва.

Дипломатичний протокол в Україні:

1. Дипломатичні привілеї та імунітети.
2. Дипломатичний корпус, дуаєн.

3. Призначення на дипломатичну посаду, представлення, початок дипломатичної діяльності.
4. Закінчення місії та відбуття дипломатів.
5. Вручення вірчих та відкличних грамот.
6. Візити ввічливості.
7. Особливості зносин з місцевими органами влади країни перебування.

Дипломатичне листування:

1. Дипломатичні документи (особисті, вербальні ноти, пам'ятні записки, меморандуми).
2. Правила оформлення дипломатичних документів.
3. Поздоровлення та висловлення співчуття.
4. Листування представництва з генеральними консульствами іноземних держав, акредитованими в Одесі.

Дипломатичні прийоми:

1. Види дипломатичних прийомів.
2. Дипломатичні прийоми з розміщенням за столом, принципи розміщення.
3. Гости на дипломатичних прийомах.
4. Одяг.

Візові питання:

1. Правила оформлення візових документів для в'їзду в Україну.
2. Правила в'їзду іноземців в Україну, їх виїзду та транзитного проїзду через її територію.
3. Функціональні обов'язки співробітника консульського пункту представництва МЗС України в Одесі.
4. Порядок оформлення дозволів для в'їзду в Україну на консульських пунктах.
5. Практика роботи консульських пунктів.

Консульська легалізація офіційних документів у представництві МЗС України в Одесі:

1. Вивчення нормативно-правових актів щодо консульської легалізації офіційних документів.
2. Практична робота в представництві.

Міжнародна ввічливість:

1. Державні прапор, герб, гімн.

2. Поздоровлення, висловлення поваги та співчуття.

Державні візити:

1. Візити в Україну та за її межі.
2. Форми візитів, програми перебування.
3. Дипломатичний протокол в ООН.

Проведення самостійного аналізу сучасного стану та перспектив розвитку взаємовідносин України з державами, генеральні консульства яких акредитовані в Одесі (за матеріалами ЗМІ та висловлюваннями політичних діячів згаданих країн)

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧОЇ ПРАКТИКИ

Попередня оцінка виставляється за результатами перевірки керівником від кафедри щоденника про проходження практики з дипломатичної та консульської служби. Остаточна оцінка за практику з дипломатичної та консульської служби виставляється за результатами захисту аналітичної довідки з однієї із тем програми практики. Під час захисту студент повинен показати здобуті знання і вміння, застосовувати їх під час відповіді на запитання.

Захист про проходження навчально-ознайомчої практики оцінюється за 100-бальною шкалою та за системою ECTS .

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗА СИСТЕМОЮ ECTS

Оцінка за системою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A	90 – 100	5 (відмінно)
B	85 – 89	4 (добре)
C	75 – 84	
D	70 – 74	3 (задовільно)
E	60 – 69	
FX	35 – 59	2 (незадовільно)
F	1 – 34	

Оцінки «**відмінно**» заслуговує студент, який в процесі практики виявив усебічне, систематичне та глибоке знання навчального матеріалу, успішно виконував практичні завдання, передбачені програмою, засвоїв нормативно-правові засади роботи бази практики, підготував та своєчасно подав на кафедру

щоденник за результатами практики, затверджений представником МЗС. Під час захисту за результатами практики не було допущено ніяких помилок.

На оцінку «добре» заслуговує студент, який у процесі практики виявив знання основного навчального матеріалу, виконував практичні завдання, передбачені програмою, засвоїв основні нормативно-правові засади роботи бази практики. Під час захисту за результатами практики були допущені незначні помилки.

Оцінки «задовільно» заслуговує студент, який в процесі практики виявив знання основного навчального матеріалу у обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, виконував завдання, передбачені програмою, ознайомлений з нормативно-правовими засадами роботи бази практики. Під час захисту за результатами практики були допущені істотні помилки.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який в процесі практики виявив прогалини у знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань. Під час захисту за результатами практики не розкрито зміст виконуваних робіт та специфіки функціонування бази практики.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р. URL: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_1_1961.pdf (дата звернення 01.08.2024).
2. Віденська конвенція про консульські зносини 1963 р. URL: https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_2_1963.pdf (дата звернення 01.08.2024).
3. Копанчук О.Є. Гносеологічні аспекти становлення національних інтересів у сфері міжнародних відносин. *Національний університет цивільного захисту України*. Вчені записки ТНУ імені В.Т.Вернадського. Серія : Державне управління. Том 31 (10) №2, 2020. С. 218-222.
4. Кубко В.П. Система стратегічних комунікацій у міжнародних відносинах. *Національний університет "Одеська політехніка"*. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції "Актуальні проблеми міжнародних відносин", м. Дніпро, 17-18 листопада 2023 р. С.56-58.
5. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Дипломатична та консульська служба : навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2022. 178 с.
6. Побле Д.К. Регіональні кризи в Європі та на близькому сході: сепаратизм, міграції, проксі-війни та інформаційні війни. Брусиловська О.І. Коваль І.М. Глобальні, регіональні та локальні чинники формування сучасної системи міжнародних відносин. Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова. Одеса : ОНУ, 2023. С. 72-111.
7. Побле Д. К. Труднощі на шляху європеїзації державної служби України. *Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів:*

- Матеріали VIII щорічної науково-практичної конференції, 19 грудня 2019 р. / за заг. ред. М. М. Іжі, В. М. Кривцової. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. С. 193-198.*
8. Сагайдак О. П. Дипломатичний протокол: підручник. Київ: Знання, 2017. 326 с.
 9. Турчин Я.Б., Дорош Л.О., Івасечко О.Я. Дипломатична та консульська служба : підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 332 с.
 10. Консульський статут України. Редакція від 21.05.2002 р. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94#Text> (дата звернення 01.08.2024).
 11. Про освіту: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 38-39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 01.08.2024).
 12. Про вищу освіту: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 37-38. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 01.08.2024).
 13. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України: Наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. № 93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text> (дата звернення 01.08.2024).
 14. Сайт Верховної Ради України www.rada.ua
 15. Сайт Міністерства закордонних справ України www.mfa.gov.ua
 16. Rivett R. Diplomatic Protocol: Etiquette, Statecraft & Trust Hardcover. Dunbeath, United Kingdom: Whittles Publishing, 2018. p. 208.